

PROGRAM
REALIZACJI ZADAŃ
W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU
MIEJSKIEJ I POWIATOWEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ IM. WITALISA
SZLACHCIKOWSKIEGO W WĄBRZEŹNIE

WPROWADZENIE

Biblioteki publiczne podobnie jak wiele innych instytucji kultury stoją dziś w obliczu wielu poważnych wyzwań. Świat XXI wieku ulega ciągłym zmianom, nie tylko społecznym czy kulturowym, ale przede wszystkim technologicznym. Biblioteki powinny funkcjonować w taki sposób, aby nie tylko ogólnie mówiąc użytkownik, ale każdy mieszkaniec miasta miał pewność, że jest to instytucja niezbędna, której finansowanie jest decyzją słuszną.

Do zasadniczych funkcji bibliotek – instytucji o fundamentalnym znaczeniu dla rozwoju kultury - należy organizacja i zapewnienie dostępu do zasobów dorobku nauki i kultury. Biblioteki upowszechniają czytelnictwo, prowadzą działalność informacyjną, edukacyjną, bibliograficzną, a także popularyzatorską. W bibliotekach organizowane są imprezy związane z promocją książek, często również wystawy, koncerty, konkursy, wykłady, szkolenia itp. Rola bibliotek publicznych istotna jest również z punktu widzenia ich udziału w budowaniu społeczeństwa informacyjnego; modernizacja i komputeryzacja bibliotek zwiększa, bowiem dostęp obywateli do wiedzy. Misją bibliotek powinno być tworzenie przyjaznej przestrzeni do nauki, zdobywania wiedzy, inspirowania aktywności obywatelskiej oraz wspieranie każdego w jego rozwoju. Powinnością bibliotek jest też dbałość o zachowanie dziedzictwa kulturowego, także w wymiarze lokalnym (miasta i regionu). Ochrona dóbr kultury oraz jej aktywne upowszechnianie powinno odbywać się z wykorzystaniem nowych mediów (także interaktywnych).

ANALIZA SWOT BIBLIOTEKI

Mocne strony

- nowy budynek w dogodnej lokalizacji,

- infrastruktura ułatwiająca funkcjonowanie (strefa dla dorosłych, strefa dla dzieci, dodatkowa salka, winda, brak barier dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi),
- bogaty księgozbiór o charakterze uniwersalnym,
- wykwalifikowany i kompetentny zespół,
- aktywność kulturalno- edukacyjna,
- bezpłatny Internet,
- Dyskusyjne Kluby Książki,
- biblioteka czynna w soboty,
- efektywna współpraca z instytucjami kulturalnymi, oświatowymi oraz stowarzyszeniami,

Słabe strony

- zbyt słaba informacja wizualna – budynek w głębi ulicy,
- brak parkingu dla czytelników,
- koszty utrzymania nowoczesnego budynku,
- słaby i niewystarczający przepływ informacji w Bibliotece,
- niewystarczające planowanie działań,
- niepełne wykorzystanie potencjału zawodowego pracowników,
- brak mechanizmów motywowania bibliotekarzy,
- brak młodych pracowników,

Szanse

- wydzielenie i oznakowanie miejsc parkingowych dla czytelników,
- zmiana metod pracy – planowanie, informowanie, zwiększenie metod projektowo-zadaniowych,
- szeroko rozumiana współpraca z lokalną społecznością, instytucjami, stowarzyszeniami,
- pozyskiwanie funduszy na działania w przestrzeni miejskiej,

Zagrożenia

- starzejące się społeczeństwo,
- niż demograficzny,
- poszukiwanie rozrywki, a nie kultury (zwłaszcza wysokiej),

- rosnące gaże artystów, a co za tym idzie brak wystarczających środków na podejmowanie nowych, atrakcyjnych działań,
- rosnące koszty utrzymania instytucji.

WIZJA I ROZWÓJ

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Witalisa Szlachcickowskiego w Wąbrzeźnie stanowi ważną przestrzeń w kwestii rozpoznawania i zaspokajania potrzeb, informacyjnych, edukacyjnych, kulturalnych i integracyjnych mieszkańców. Pozwalają na to między innymi urozmaicone zbiory biblioteczne, dostosowane do różnych grup odbiorców miasta i powiatu, jednocześnie uzupełniane na bieżąco według standardów bibliotecznych oraz oczekiwań czytelników. Bogaty księgozbiór regionalny (publikacje, maszynopisy, fotografie i dokumenty życia społecznego) pozwala na promowanie dorobku kulturalnego naszego regionu. Ważnym aspektem jest promocja wiedzy na wszystkich szczeblach edukacji, pobudzanie czytelnictwa, propagowanie dobrej literatury, zapewnienie dostępu do rozproszonych zasobów cyfrowych, nacisk na zdobywanie sprawności informacyjnych, w tym umiejętności oceny i selekcji źródeł, zapobieganie i niwelowanie skutków wykluczenia informacyjnego (w tym cyfrowego), profesjonalna pomoc dla osób szukających informacji i uczących się, pośredniczenie w komunikacji społecznej i naukowej. Biblioteka jest miejscem, w którym każdy użytkownik oprócz ciekawej lektury znajdzie dla siebie atrakcyjną propozycję twórczego i aktywnego spędzenia wolnego czasu.

Statut Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Witalisa Szlachcickowskiego w Wąbrzeźnie określa zakres działań instytucji, której podstawowym celem jest gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych. Aby sprostać tym zadaniom biblioteka na bieżąco realizowała i nadal będzie realizować powyższe cele i zadania. Poniżej przedstawiam propozycje programowe.

- Sieć Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Wąbrzeźnie stanowią: Biblioteka główna z wypożyczalnią dla dorosłych i Filią dla dzieci na ul. Matejki 11B, Filia nr 1 na ul. Tysiąclecia 1 oraz Filia nr 2 na ul. Królowej Jadwigi z księgozbiorem pedagogicznym. Do sieci należą też biblioteki gminne wraz z filiami w Gminie Ryńsk, Gminie Płużnica, Gminie Dębowa Łąka, Gminie Książki w stosunku, do których wąbrzeska biblioteka pełni rolę nadzoru merytorycznego. Biblioteka główna oraz

wszystkie filie działają zgodnie z wyznaczonymi celami i zadaniami statutowymi z wyjątkiem Filii nr 2.

Mam zamiar podjąć próbę uporządkowania niekorzystnej sytuacji tej filii bibliotecznej. Użyte pomieszczenie przy ul. Królowej Jadwigi aktualnie wymaga generalnego remontu, a w najbliższym czasie administrator budynku planuje inne przeznaczenie wynajmowanego lokalu. Zdezaktualizowany i zniszczony księgozbiór, brak zainteresowania tego typu zbiorami, brak pracownika, biblioteka nieczynna od kilku lat, daje uzasadnienie do podjęcia decyzji o likwidacji tej filii. Dodatkowo wykazywane dane statystyczne (GUS) również niekorzystnie wpływają na obraz funkcjonowania biblioteki głównej.

- W zakresie zaspokajania potrzeb czytelniczych zamierzam dbać o ustawiczne aktualizowanie oferty czytelniczej i zakup nowości wydawniczych w ramach przyznawanych na ten cel środków budżetowych oraz pozyskiwać zewnątrz fundusze z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.
- Biorąc pod uwagę moje doświadczenie zawodowe uważam, że w działalności kulturalno-oświatowej doskonale sprawdzają się stałe i cykliczne formy, cieszące się dużym powodzeniem. Aby pobudzić potencjał bibliotekarzy proponuję wprowadzenie nowej oferty polegającej na przygotowaniu scenariuszy zajęć w formie prezentacyjno- warsztatowej, przeznaczonej dla różnych grup odbiorców. Chciałabym, aby z nowej propozycji korzystali uczniowie szkół podstawowych, średnich, grupy seniorów oraz grupy osób z niepełnosprawnością.
- Dla zaspokojenia potrzeb edukacyjno-czytelniczych grup przedszkolnych, kontynuować będę program Bibliotecznej Akademii Malucha, polegający na cyklicznych spotkaniach w ramach, których realizowany jest ustalany corocznie nowy program, dostosowany i ściśle związany z edukacją przedszkolną. Ponadto, aby rozwijać zainteresowanie książką młodych czytelników prowadzone będą zajęcia podczas wakacji letnich, ferii zimowych, spotkania autorskie oraz spotkania z okazji świąt nietypowych.
- Aby wypracować nawyk czytania już od najmłodszych lat, planuję realizację kolejnej edycji projektu „Mała Książka Wielki Człowiek”, która staruje jesienią br. Projekt skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców i ma na celu upowszechnianie dostępu do bezpłatnych, pięknie wydanych i mądrych książek oraz

zachęcanie do wspólnego czytania i regularnego odwiedzania biblioteki przez całe rodziny.

- Ogólnopolskie akcje dotyczące bibliotek ze względu na swój szeroki zasięg przekonują do czytania rzucając światło na lokalne biblioteki. Pokazują, że są to najbliższe miejsca spotkań z kulturą, z różnorodnymi zasobami i bezpłatną ofertą dla społeczności. Dlatego też uważam, że udział w tego typu akcjach jest konieczny i dlatego też wąbrzeska biblioteka będzie zgłaszała swoje uczestnictwo, aby realizować zadania z tym związane w takich akcjach jak: „Narodowe Czytanie”, „Noc Bibliotek”, „Tydzień Bibliotek”, „Jak nie czytam jak czytam”.
- Długoletnią tradycją są konkursy o zasięgu powiatowym „Wąbrzeźno - moje miejsce na ziemi” oraz „Wyprawy Literackie”. Podsumowanie pierwszego konkursu wpisane jest w kalendarz obchodów Dni Wąbrzeźna, cieszy się zawsze dużą frekwencją i umożliwia mieszkańcom zaprezentowanie literacko artystycznej wizji ich „małej ojczyzny”. Drugi natomiast przeznaczony jest dla osób z niepełnosprawnościami, sprzyja integracji oraz daje możliwość prezentacji twórczej w przystępnej dla takich osób formie. Kontynuacja tych konkursów w połączeniu z propozycją ciekawych tematów jest priorytetowa.
- Zamierzam kontynuować współpracę ze stowarzyszeniami, które wpisały się już w kalendarz działań bibliotecznych. Długoletnia współpraca ze Stowarzyszeniem „Inicjatywa” wyrobiła markę Wąbrzeskiego Festiwalu Turystycznego w ramach, którego odbywają się spotkania z podróżnikami. Bogata oferta prelegentów wzbogacona ciekawą oprawą, przyciąga na festiwal dużą grupę odbiorców. Perspektywę ciągłości działań z wąbrzeską księżnicą daje również Stowarzyszenie „Forma”, które jest organizatorem Festiwalu WąbJAZZno. II edycja wąbrzeskiego festiwalu jazzowego została zainaugurowana w Bibliotece *Rozmowami Jazzowymi*. W tym roku zawarto też porozumienie ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Ziemia Wąbrzeska i dzięki projektowi „Kulturalnie, zdrowo i sportowo” został skierowany cykl działań aktywizacyjnych na Ziemi Wąbrzeskiej (kody Legimi, kino plenerowe, zajęcia wakacyjne z dziećmi, spotkanie autorskie dla dzieci na temat Kopernika). Stowarzyszenie LGD Ziemia Wąbrzeska przystąpiło do pisania kolejnego projektu w ramach, którego ujęte będą działania na rzecz kultury i dzięki któremu biblioteka będzie mogła ponownie liczyć na wsparcie, aby wzbogacić swoją ofertę.

- Spotkania autorskie to ważne wydarzenie kulturalne dla biblioteki a przede wszystkim dla czytelników. Spotkania takie to niecodzienne doświadczenie, doskonała forma promocji książki, możliwość kontaktu z twórcą, integracja społeczeństwa lokalnego. Zamierzam realizować takie wydarzenia dla różnych grup wiekowych w ramach posiadanych na ten cel środków (DKK, projekt BO)
- Infrastruktura przy budynku biblioteki sprzyja zagospodarowaniu części przestrzeni na montaż książkomatów. Wprowadzenie nowej usługi umożliwiłoby odbiór zamówionych zbiorów po godzinach zamknięcia biblioteki. Potrzebę wprowadzenia nowej oferty poprzedziłabym analizą takiej potrzeby. Środki na realizację zadania można uzyskać biorąc udział w projektach Budżetu Obywatelskiego.
- Podczas pięcioletniego funkcjonowania biblioteki w nowym budynku dało się zauważyć problem z brakiem wyznaczonych miejsc parkingowych dla użytkowników księżnicy. W tym zakresie zamierzam zagospodarować część placu na kilka miejsc do parkowania, jednocześnie wydzielając drugą, wolną przestrzeń, niezbędną dla komunikacji pieszej oraz przeznaczoną na zajęcia plenerowe organizowane przez bibliotekę.
- Biblioteka posiada bogaty zbiór Dokumentów Życia Społecznego, które są gromadzone ze względu na ich bieżącą, aktualną wartość. W przyszłości będą, bowiem niezbędnym źródłem informacji w badaniach prowadzonych w naukach społecznych. Aby uporządkować ważniejsze i cenniejsze dokumenty zamierzam przystąpić do procesu ich opracowania za pomocą specjalnego programu i digitalizacji.
- Na powodzenie i efektywność funkcjonowania bibliotek i instytucji kultury oprócz czynników materialnych, technicznych i finansowych, istotny wpływ mają ludzie, ich umiejętności, kompetencje, możliwości. Równie ważne są relacje między ludźmi, forma organizacji ich pracy oraz role, jakie pełnią w zespole. Wymienione działania docelowe wymagają aktywności i permanentnego podnoszenia kwalifikacji pracowników bibliotek w zakresie poszerzania oferty i jakości usług bibliotecznych, marketingu, wykorzystania nowych technologii, pracy z różnymi grupami użytkowników czy nowoczesnego zarządzania. WBP-KK, jako instytucja nadrzędna i sprawująca opiekę merytoryczną zaprasza do udziału w wielu konkretnych i ciekawych szkoleniach podnoszących jakość i efektywność pracy.

Zamierzam kierować na szkolenia wszystkich pracowników, którzy podzielą się później wiedzą i doświadczeniem z pozostałymi, co w znacznym stopniu wpłynie na zaangażowanie w pracę i funkcjonowanie biblioteki oraz zwiększy identyfikację z instytucją.

PODSUMOWANIE

Żyjemy w społeczeństwie, w którym następuje olbrzymi wzrost informacji. Odbieramy i gromadzimy coraz więcej wiedzy. Na ile, i w jaki sposób, będziemy korzystać z tego co jest nam oferowane, zależeć będzie od nas samych oraz od właściwego zorganizowania instytucji, ciągle jeszcze niedocenianych w naszym społeczeństwie, od bibliotek publicznych. Odgrywają one bardzo ważną rolę w kształtowaniu społeczeństwa demokratycznego, światłego i wykształconego.

Właściwie zorganizowana i wykonująca swoje statutowe zadania biblioteka publiczna jest demokratyczną instytucją, zapewniającą ciągłość rozwoju kulturalnego i naukowego gminy, regionu, kraju, promującą kulturę, wspierającą zachowanie i budowanie tożsamości kulturalnej, pomagającą ludziom w ich rozwoju i w polepszeniu życia. Biblioteka publiczna spełnia podstawowy warunek dla kształcenia trwającego przez całe życie, niezależnego od podejmowania decyzji i rozwoju kulturalnego jednostki i grup społecznych. Wszystkie grupy wiekowe muszą znajdować materiały odpowiednie dla swych potrzeb. Zbiory i usługi muszą obejmować wszystkie rodzaje stosowanych mediów i nowoczesnych technologii, jak i materiały tradycyjne. Ich wysoka jakość i zgodność z lokalnymi potrzebami i warunkami mają znaczenie fundamentalne. Założenia biblioteka publiczna jest dostępna bezpłatnie. Musi być ona zatem popierana przez specyficzne ustawodawstwo a finansowana przez władze krajowe i lokalne. Musi ona stanowić podstawowy składnik długofalowej strategii kultury.

Mam nadzieję, że wizja biblioteki jako nowoczesnej, otwartej na potrzeby użytkowników i wszystkich mieszkańców miasta instytucji zostanie zrealizowana. A ja wraz z zespołem będziemy się starać, aby marka Biblioteki była znana i doceniana.

Małgorzata Grzybek